

bibliotecarului

Buletin informativ al Bibliotecii Naționale și al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova

45 ANI DE ÎNVĂȚĂMÂNT BIBLIOTECONOMIC SUPERIOR ÎN MOLDOVA

Această aniversare a Facultății noastre a devenit prilej de amintiri, comparații, uitare în oglinda interioară, comunicare interpersonală, cozerii și comunicări științifice; evaluare a timpului probabil în meseria noastră, în viața comunității bibliotecare, în cariera și în viața personală a fiecăruia.

Eheu labuntur fugases annes! - adagiul acesta horatian ne împânzea privirile în sala Senatului USM, la fel cum firele diafane ale pânzelor babei urzesc aerul rodit și resemnat al zilelor de toamnă. Amintirile din anii studenției își găseau termen de comparație în actualitate și viceversa. Nimic nu s-a uitat, dar totul e cuprins de bucuria tristă a schimbării. Tristă pentru că schimbarea abolește, scoate din joc părți din ființa noastră, evacuându-le în arierplan. Până la urmă însă ne convertesc mintea și inima, efectul civilizator și fărâșul seducător al noului.

Mutația cea mai substanțială rezidă în începutul schimbării atitudinii societății față de profesia noastră. Cu decenii în urmă, cuvântul „bibliotecar” (ca și semnificatul său) era unul peiorativ atât printre studenții altor facultăți, cât și în sânul societății, mai ales în spațiul rural. Astăzi complexul de inferioritate al bibliologilor este depășit, semn că s-a urnit din loc bolovanul greoi al nu mai ușoarei mentalități provinciale de la noi și lucrul acesta e cu adevărat îmbucurător. Schimbarea aceasta se datorează în mare prestației bibliotecarilor înșiși, care, sub impactul renașterii culturii naționale, al informatizării și al modernizării, reprezintă una din cele mai instruite, mai inteligente și mai creative pături ale societății. Poate că s-a creat chiar o clasă a bibliotecarilor, una de valoare surclasantă.

„Icoițe” pe „monitorul” memoriei noastre, profesorii de la facultate au servit mereu ca modele de imitat. Fiecare promoție, fiecare generație își are idolii săi, fiecare crede că ai săi au fost și sunt cei mai buni. Totul este adevărat, căci constatarea aceasta o faci cu sufletul, cu ființa, nu cu intelectul. Totuși, nu ar fi drept să nu remarcăm la actuala componență a Catedrei de Biblioteconomie și Asistență informa-

țională tenta de modernizare și de intelectualizare cel puțin a demersului științific. Culegerea „Probleme actuale ale teoriei și practicii biblioteconomice”, scoasă de sub tipar către ziua aniversării, inserează lucrări științifice una ca una, concepute după orientările epistemologice de ultimă oră: conceptualizări riguroase și exacte, deslușiri și ontologii noționale relevante și revelatoare, documentare exhaustivă și multimedia, metode de analiză, sinteză și interpretare aplicate în cunoștință de cauză. Lidia Kulikovski, impetuosul director general al BMC „B. P. Hasdeu”, e la fel de proaspătă, năvalnică și strălucitoare și în componența catedrei, exonerându-se în mod exuberant în ipostaza de doctor conferențiar, contaminând și dominând cu energia și cu elanul său echipa profesorală. Mariana Harjevschi, doctorandă, adaugă la prestația catedrei tendința unor reorientări radicale spre experiențele de succes ale școlilor de bibliologie americane. Natalia Goian și Nelly Țurcan țin cumpăna și blazonul Facultății. Liubov Karnaev și Natalia Zavtur fac dovada trăinicieii stilului de predare și de cercetare așezat. Olesia Coblean adaugă acestei construcții, acestei

structuri grația necesară. Profesorul Ion Madan, dacă nu l-ar fi ținut boala la pat, le-ar fi admirat pe toate, scriind în minte elogiul de rigoare. Eu cred că el va renaște din nou (îi doresc din tot sufletul acest lucru) și va veni către noi cu zicerea scrisă.

Am zis „structuri” și vreau să cred că actuala componență a catedrei, care trece prin transformări substanțiale în contextul Procesului de la Bologna la care USM a aderat, va deveni în curând o veritabilă paradigmă (în sensul ce i-l atribuie acestui termen Thomas S. Kuhn) în domeniul nostru, inițiind astfel edificarea singurei structuri care asigură mișcarea dialectică a științei (pre-paradigmă-acceptanță-paradigmă-anomalie-revoluție).

La conferința științifică consacrată aniversării, ne-am uitat în oglinda noastră interioară să vedem cum arătam pe fundalul înnoirilor. Undeva, în sinea noastră, am și încercat să privim în ziua de mâine să vedem ce ne asteaptă și ce-ar trebui să facem pentru a nu lăsa timpul să ne depășească. Avem o profesie nobilă și trebuie să fim și noi asemenea. Și nu poate exista veste mai bună pentru noi decât aceea că înainte ne asteaptă multe lucruri de învățat și de făcut. De fapt, nu acesta este oare multcăutatul sens al vieții?.

Alexei RĂU, absolvent

WELCOME IN THE CENL COMMUNITY!

La 11 octombrie 2005 doamna Elisabeth Niggermann, președintele Fundației Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL) ne-a anunțat ca, în urma demersurilor din partea BNRM, la cea de-a IX-a Adunare Anuală a membrilor CENL care a avut loc între 28-29 septembrie 2005 la Luxemburg, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a fost acceptată cu vot unanim în calitate de membru cu drepturi depline CENL. Cotizația anuală pentru membrii CENL este de 1000 de euro. Dna președinte menționa și faptul că dna Genevieve Clavel, de la Biblioteca Națională a Suediei, care asigura secretariatul Fundației și care a intermediat acceptarea noastră în calitate de membru CENL, încearcă să găsească unele soluții de asistență financiară, solicitând în acest scop ajutorul guvernului suedez.

La 18 octombrie Genevieve Clavel ne-a informat că în urma discuțiilor cu Agenția de Dezvoltare, Suedia va plăti pentru BNRM cotizația pentru cinci ani, începând cu ianuarie 2006 până în decembrie 2010. Suma va fi direcționată anual la CENL. Din suma totală a cotizației, CENL va folosi 500 euro pentru a facilita participarea directorului Bibliotecii Naționale la Conferințele Anule CENL.

Adresăm sincere mulțumiri dnei Genevieve Clavel pentru facilitarea apropierei noastre de comunitatea Bibliotecilor Naționale Europene. CENL include 45 biblioteci naționale din 43 țări europene. Pentru informații suplimentare accesați: www.cenl.org; www.theeuropenelibrary.org

TOP-UL CĂRȚILOR 2004

Anual, serviciul „Studii și Cercetări” al Bibliotecii Naționale efectuează TOP-ul celor mai bune cărți, care nu întotdeauna este un TOP al valorilor, ci mai ales anul al preferințelor cititorilor.

Ca și în edițiile precedente, TOP-ul a fost conceput ca un studiu asupra evoluției procesului editorial din țară, al opiniilor despre carte a cititorilor, cumpărătorilor și celor legați de difuzarea și popularizarea ei.

Scopul final a fost determinarea de către cititori a celor mai citite cărți ale anului, stimularea și încurajarea literaturii originale prin premiarea de către organizatori a învingătorilor TOP-ului.

Pentru realizarea acestui sondaj a fost elaborată lista cărților pentru concurs în baza fișierelor de Depozit Legal de la Biblioteca Națională și Camera Națională a Cărții, a intrărilor noi în librării. La realizarea topului s-a ținut cont și de experiența Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova.

Realizatorii sondajului au încercat o ierarhizare a producției editoriale a anului trecut conform preferințelor cititorilor. Inițial au fost incluse 83 titluri, structurate în 3 compartimente:

- Literatură originală (poezie, proză);
- Debut;
- Istorie.

Evaluarea cărților ce urmau să fie incluse apoi în chestionar a fost efectuată de profesioniștii din domeniul criticii literare și biblioteconomiei, membri ai Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova. Lucrările primite s-au examinat după criteriile esențiale care se referă la originalitate, creativitate, valoare culturală, valoare științifică (în cadrul compartimentului de istorie). Au fost selectate pentru concurs 31 de titluri din aparițiile editoriale ale anului 2005.

Editurile care au participat cu un număr mai important de titluri sunt: „Prut Internațional”, „Litera”, „Cartier”, „Pontos”, „ARC”, „Universul”, „Universitas”, „Cartdidact”, „Gunivas”, „Vast-M”, „Vinea”, „Mentrompaș”, UTM.

Din 500 de chestionare repartizate în capitală 344 au fost restituite, toate fiind valabile. O parte din cititori au rămas recunoscători pentru informația primită referitor la aparițiile editoriale ale anului 2004, dar au avut onestitatea de a recunoaște, că nu au citit și nu vor să-și asume responsabilitatea de a ierarhiza valorile.

Ancheta a solicitat și date socio-biografice (sex, vârstă, profesie, localitate) necesare pentru analiza raportată a răspunsurilor.

Analizând producția editorială din anul 2004, putem menționa creșterea cantitativă a literaturii originale din an în an.

O latură neelucidată rămâne a fi informația pentru bibliotecari și pentru publicul cititor despre noutățile editoriale. În asemenea condiții achiziția de carte pentru biblioteci devine problematică. Ar fi cazul să se revină la o publicație, care ar comenta cărțile recent apărute și va constitui un instrument valoric în dezvoltarea colecțiilor.

Așadar, cele mai populare cărți ale anului, conform sondajului sunt:

La compartimentul Carte originală, volumul de poezii „Sfinxul itinerant” de Leo Butnaru, apărută la prestigioasa Editură „Vinea” din București, s-a plasat pe locul întâi.

Pe locul doi, „Oltea” de Andrei Strâmbeanu, apărută la Editura „Baștina-RADOG SRL”.

Locul trei, proza „Scrisoarea Mareșalului” de Nicolae Esinencu, Editura „Prut Internațional”.

Pe locul patru, proza documentară „Călătorii în jurul omului” de Alexei Marinat, Editura „Prut Internațional”.

Compartimentul Debut, și locul întâi, o reușită pentru debutanta Veronica Josanu este cartea „Sentimental dragostei” apărută la Editura „Litera”.

Mușnoi Ion - cartea „Alter ego și alt eu”, Editura „Pontos” - locul doi.

Compartimentul Istorie, „Străvechi monumente din Republica Moldova” de Ion Gh. Hâncu apărută la Editura „ARC” plasată pe locul întâi.

Locul doi „Viața politică a Țării Moldovei în epoca domniei lui Ștefan cel Mare și a urmașilor săi: (Relațiile internaționale și mișcarea de eliberare în contextul politicii otomane în a doua jumătate a sec. al XV-lea – sec. al XVI-lea)” de Gheorghe Gonța, Editura Cartdidact.

Locul trei – „Generația Unirii” de Iurie Colesnic, Editura „Museum”.

Cartea „Cetăți medievale din Moldova: mij. sec. al XIV-lea – mij. sec. al XVI-lea” de Mariana Șlapac apărută la Editura „ARC” se plasează în acest compartiment pe locul patru.

Valentina BERDILO,
serviciul Studii și Cercetări

Bibliotecile și serviciile de informare contribuie la funcționarea eficientă a Societății Informaționale. Ele contribuie la salvaguardarea valorilor democratice și drepturilor civice universale și se împotrivesc oricăror forme de cenzură.

Rolul esențial al bibliotecilor și serviciilor de informare este de a răspunde necesităților și întrebărilor particulare ale indivizilor. Aceasta completează transmiterea generală a cunoștințelor, de exemplu, prin mijloacele media, și face bibliotecile și serviciile de informare vitale pentru o Societate Informațională deschisă și democratică. Bibliotecile sunt esențiale pentru o societate civilă bine informată și o guvernare transparentă, pre-

yright-ului. IFLA este, de asemenea preocupată de promovarea conținutului plurilingv, diversității culturale și a necesităților speciale a persoanelor indigene și ale minorităților.

IFLA, bibliotecile și serviciile informaționale împărtășesc viziunea comună a unei Societăți Informaționale pentru toți adoptată de Summitul Mondial pe problemele Societății Informaționale care a avut loc în decembrie 2003 la Geneva. Se promovează o societate inclusivă bazată pe drepturile fundamentale ale omului de a accesa și a genera informații fără restricții, în care fiecare va fi capabil să creeze, acceseze și să folosească informații și cunoștințe.

IFLA îndeamnă organele de guvernare naționale, regionale și

• Manifestul IFLA / UNESCO despre Biblioteca Publică (www.ifla.org/VII/s8/unesco/manif.html);

• Manifestul IFLA / UNESCO despre Biblioteca Școlară: Biblioteca școlară în educarea și instruirea pentru toți. (www.ifla.org/VII/s11/pubs/schoolmanif.html);

• Manifestul IFLA despre Internet (www.ifla.org/III/misc/internetmanif.html);

• Menținerea memoriei digitale: o declarație de sprijin pentru Summitul Mondial privind Societatea Informațională. Comunicat de la Conferința Directorilor Bibliotecilor Naționale (CDNL), Oslo, August 2005. (www.ifla.org/III/wsis/declaration-CNDL2005.html);

• Luminile Societății Infor-

MANIFESTUL DE LA ALEXANDRIA DESPRE BIBLIOTECI. SOCIETATEA INFORMAȚIONALĂ ÎN ACȚIUNE *adoptat la 11 noiembrie 2005, în Alexandria, Egipt*

cum și pentru afirmarea calității prin promovarea alfabetizării informaționale și a instruirii în vederea folosirii efective a resurselor informaționale, inclusiv a Tehnologiilor de Informare și Comunicare. Aceasta este esențial pentru promovarea agendei de dezvoltare, fiindcă resursele umane sunt primordiale pentru progresul economic. Pe aceste căi bibliotecile contribuie semnificativ la combaterea inechității informaționale care rezultă din aceasta. Ele ajută la transformarea în realitate a scopurilor de Dezvoltare a Mileniului, inclusiv reducerea sărăciei. Ele vor face și mai mult, chiar cu investiții modeste. Valoarea beneficiului este de cel puțin 1-6 ori mai mare decât a investițiilor.

Urmărind scopul asigurării accesului la informație, IFLA sprijină abordarea echilibrată și nepărtinitoare în domeniul cop-

locale precum și organizațiile internaționale să:

- investească în biblioteci și servicii informaționale ca în elemente vitale în strategiile, politicile și bugetele Societății Informaționale;

- modernizeze și extindă rețelele de bibliotecă existente pentru a obține beneficii cât mai mari pentru cetățeni și comunități;

- sprijine accesul nelimitat la informații și libertatea de expresie;

- recunoască importanța alfabetizării informaționale și să sprijine strategiile de formare a populației cultivate și calificate care să poată beneficia de pe urma Societății Informaționale globale.

DOCUMENTE ASOCIATE:

• Declarația de la Glasgow despre biblioteci, Servicii Informaționale și Libertatea Intelectuală. (www.ifla.org/faife/policy/iflastat/gldeclar-e.html);

maționale – Declarația de la Alexandria despre Alfabetizarea Informațională și Instruirea pe tot parcursul vieții. 6-9 noiembrie, Alexandria. (www.ifla.org/III/wsis/BeaconInfSoc.html)

• Declarația IFLA despre literatură științifică și documentele de cercetare (www.ifla.org/V/cdoc/open-access04.html).

FAPTE IMPORTANTE

În total, în lume există:

- mai mult de jumătate de milion de puncte de servire bibliotecară;

- 15.000 km de rafturi de bibliotecă;

- mai mult de jumătate de milion de conexiuni Internet în biblioteci;

- 1,5 trilioane tranzacții de împrumut în fiecare an;

- 2,5 miliarde de utilizatori înregistrați.

COMUNICATUL COMISIEI EUROPENE DESPRE BIBLIOTECILE DIGITALE ÎN EUROPA

Comisia Europeană a făcut publică strategia de a face accesibilă prin Internet moștenirea culturală a Europei. Trecerea moștenirii istorice și culturale a Europei pe suport digital va favoriza folosirea acesteia de către cetățenii Europei pentru studii, muncă, activități de loisir și va da inovatorilor, artiștilor, antreprenorilor materialele de care au nevoie. Comisia a propus statelor membre ale Uniunii Europene elaborarea unei politici unice și a realizării unui efort comun privind numerizarea, preservarea și asigurarea pentru toți a accesului la moștenirea europeană pentru toți. Acesta e un prim set de acțiuni la nivel european și solicită comentarii în regim on-line asupra unor serii de probleme (termen limită pentru răspuns 20 ianuarie 2006). Propunerile vor fi analizate și sistematizate și vor constitui baza recomandărilor privind digitizarea și preservarea digitală, care vor fi prezentate în iunie 2006.

„Fără o memorie colectivă, noi nu suntem nimic și nu putem realiza nimic. Ea definește identitatea noastră și noi o folosim permanent în educație, muncă și organizarea timpului liber” – comenta dl Reding, membrul comisiei Societatea Informațională și Media. „Internetul este cel mai puternic instrument, de care dispunem pentru depozitarea și folosirea în comun a informației, de după Gutenberg, așa că haideți să-l folosim pentru a face materialele din bibliotecile și arhivele Europei accesibile pentru toți”. Jan Figel, membrul Comisiei Educație și Cultură adăugă:

„Cooperarea europeană în acest domeniu este o necesitate evidentă: este vorba despre asigurarea prezervării și a accesului la moștenirea culturală comună pentru generațiile viitoare. Prezentarea resurselor din bibliotecile și arhivele Europei în Internet nu este o problemă simplă. Pe de o parte, vorbim despre materiale foarte diferite – cărți, fragmente de filme, fotografii, manuscrise, discursuri și muzică. Pe de altă parte, trebuie să selectăm dintr-un volum foarte mare de exemplare, 2,5 miliarde cărți și periodice legate, din bibliotecile Europei și milioane de ore de filme și emisiuni video din arhive.

Comunicatul Comisiei stabilește trei domenii-cheie de acțiuni: numerizarea, accesibilitatea on-line și preservarea digitală. În prezent există câteva inițiative în statele membre, dar ele sunt dispersate.

Pentru a evita crearea sistemelor reciproc incompatibile și a dublării muncii, Comisia propune ca statele membre și instituțiile culturale principale să-și unească eforturile pentru a face ca bibliotecile digitale să devină o realitate pretutindeni în Europa. Implicarea privată și parteneriatele dintre persoanele juridice publice și private sunt elemente-cheie în realizarea acestui scop.

Din partea sa comisia va asigura activitatea de coordonare și va contribui la finanțare prin intermediul programelor de cercetare și prin programul eContentplus.

Rezultatele consultării on-line asupra digitizării și problemelor privind preservarea digitală (2005), vor sta la baza recomandărilor (2006) elaborate de comisie. Rezultatele

vor fi luate în considerare și la elaborarea altor inițiative, cum ar fi actualizarea de către Uniunea Europeană a legilor copyright (2006) și implementarea programelor Community R&D. Un grup de nivel înalt care va avea în obiectiv bibliotecile digitale va consulta Comisia pe probleme privind identificarea preocupărilor la nivel european.

Colaborarea între statele membre va fi facilitată cu ajutorul unui plan de acțiuni care va ghida procesele operaționale de digitizare (2005).

Comisia va lucra împreună cu instituții culturale, cum ar fi bibliotecile naționale și bibliotecile de depozitare, pentru a asigura acțiunea de coordonare la nivel european.

Comisia va aloca 36 milioane de euro cu scopul cercetărilor asupra accesării avansate a moștenirii culturale și prezervării digitale.

Programul eContentplus va contribui între anii 2005-2006 cu 60 milioane euro pentru interconectarea colecțiilor digitale naționale, pentru facilitarea accesului multilingv și folosirea materialului cultural.

Bibliotecile Digitale reprezintă una dintre inițiativele principale de Reading ale membrului Comisiei Europene „i2010-o Societate Informațională Europeană pentru dezvoltare și locuri de muncă” aprobată de comisie la 1 iunie 2005.

Conexiuni folositoare:

- consultații on-line asupra bibliotecilor digitale;
- programul eContentplus;
- planul de acțiuni Lund;
- portalul Cultural European. <http://europa.eu.int/comm/culture/portal/index-fr.htm>

în cadrul expoziției - eveniment „Rubliov și arta icoanei”, vernisată în holul Bibliotecii Naționale pe data de 20 octombrie, a însemnat și o întâlnire cu arta iconarilor moldoveni din epoca lui Alexandru cel Bun. Cel puțin așa reiese din luările de cuvânt ale participanților la vernisaj.

Expoziția a fost prilejuită de împlinirea a 645 ani de la nașterea vestitului călugăr și pictor rus, autor al celebrei icoane „Troița”, intrată în circuitul valorilor culturale universale. Materialele și documentele care se păstrează în colecțiile Bibliotecii noastre ne-au permis să elaborăm și să materializăm un concept de expoziție care să reflecte apariția simbolisticii creștine, genealogia icoanei, arta icoanei la popoarele ortodoxe, arta icoanei în Rusia, viața și opera lui Andrei Rubliov, reverberațiile artei sale peste vremi. Se spune despre Rubliov

că a realizat o adevărată revoluție în arta icoanei. Dl Alexe Rău a susținut, în cuvântul său inaugural, că această revoluție, numită în literatura de specialitate și „al doilea val în iconografia rusă”, e strâns legată cu, ba chiar e influențată de arta românească a icoanei, în special de cea moldovenească. Se știe că în epoca lui Alexandru cel Bun în Moldova s-a produs un mare reviriment în arta icoanei (ca și în arta cărții manuscrise), care s-a datorat depășirii erminiilor, regulilor stricte impuse de Biserica Bizantină, reguli conform cărora icoanele (ca și miniaturile) trebuiau să fie rupte de realitatea înconjurătoare, să fie pictate în culori sumbre, conforme cu ascetismul, să fie schematice, hieratice etc. Vestiții iconari moldoveni Nichita și Dobre (urmând probabil exemplului dat de Grigore Uric) încep să picteze icoane de pe modele (oameni) vii, în culori așijderea și realist. Cercetători ruși ca Lihaciov, Iațimirski, Sobolevski aduc în cărțile lor

dovezi că arta iconarilor moldoveni a influențat-o pe cea a iconarilor ruși. Acest lucru se explică mai ales prin aceea că Rusia invita pictori iconari greci și italieni, iar drumul lor nu avea pe unde să treacă decât prin Moldova. Aici ei poposeau uneori câțiva ani, uneori din proprie inițiativă, alteori reținuți de domnitori pentru a fi puși la pictat în bisericile moldovenești (Ștefan cel Mare s-a aflat într-un conflict cu țarul Ivan al III-lea tocmai din această cauză). În Moldova, ei au preluat inovațiile pictorilor localnici, pe care apoi le-au utilizat și le-au transmis altora când ajungeau la destinație, în Rusia. Așa se face că întâlnirea cu arta lui Rubliov e și o întâlnire cu arta icoanei românești din vremea lui Alexandru cel Bun.

ÎNTÂLNIREA CU ARTA LUI RUBLIOV

privind receptarea în timp a artei lui Rubliov și a mulțumit pentru evenimentul extraordinar pus la cale de BNRM.

Criticul de artă Eleonora Sâtnic a făcut o trecere în revistă a operei lui Andrei Rubliov, scoțând în față particularitățile stilului său.

Pictorița Dorina Vrabie, o îndrăgostită de arta lui Rubliov, a participat la eveniment cu o mică expoziție de icoane proprii inspirate din arta pictorului rus.

Andrei Vartic a făcut apologia tainelor credinței pe care le-a pătruns Rubliov și a reușit, ca nimeni altul, să ne transmită și nouă suflul și zvonul lor prin „Troița”.

În final, a fost organizată, în sala de festivități a instituției, demonstrarea filmului regizorului Andrei Tarkovski despre Rubliov.

Dl Victor Mirgorod, atașat cultural al ambasadei rusești la Chișinău, a adus câteva detalii noi

Raisa MELNIC

PE URMELE CELOR PUBLICATE

Deși animat, precum ne-a mărturisit, de prețuirea de care se bucură în familia sa articolele din ultima vreme ale dnei Nina Negru, autorul materialului „O felicitare... polemică” publicat în numărul din septembrie al GB, având un stil de exprimare rustic și familiar, a produs un melanj brut de urare și atitudine critică, compromițând, involuntar, intenția de a o trata cu un semn de atenție pe publicista preferată, care a receptat mesajul ca pe o defăimare și a publicat o replică în care își pune „dușmanul” la

stâlpul infamiei, atribuindu-i ori insinuându-i fapte, obârșie etnică, convingeri și calități imaginate. Această reacție a adresantei a avut însă legitimitate cauzală și circumstanțe atenuante, principala dintre ele fiind publicarea, dintr-o neglijență generată de criza de timp și de materiale în care se pregătea acel număr al GB, a articolului în cauză într-un moment și într-un context intempestive și într-o modalitate nechibzuită. Drept care redacția își exprimă regretul său și își prezintă scuzele de rigoare.

SYMPOSIA PROFESSORUM

La 21 octombrie a avut loc conferința "Symposia Professorum", frumoasa activitate, devenită tradiție de nouă ani încoace, găzduită și anul acesta de Universitatea Liberă Internațională din Moldova.

Genericul Symposia Professorum din acest an a ținut de responsabilitățile bibliotecilor, în mod deosebit a celor universitare, referitoare la alinierea la nivelul european în conformitate cu rigoroile Procesului de la Bologna.

Comunicările prezentate s-au axat pe trei subiecte de bază :

1. Dimensiunile informaționale ale învățământului superior.

2. Cultura informațională, calitatea serviciilor prestate.

3. Tehnologii informaționale în sprijinul activității bibliotecare, mai ales problema digitizării.

Pentru că în prezent se pune problema constituirii unei „biblioteci fără pereți”, asta ar însemna facilitarea accesului la informație prin intermediul tehnicii, digitizarea informației, constituirea bibliotecii on-line.

După părerea organizatorilor, reuniunea a fost o reușită, pentru că au fost prezentate experiențe reprezentative la capitolul implicării bibliotecilor din instituții în sprijinul procesului educațional și de cercetare. Experiențele Departamentului Informațional Biblioteconomic (DIB), experiența Universității Tehnice, Universității de Stat, Universității din Bălți și altele.

Deschiderea conferinței de către Ana Guțu, prim-vice-rector USM, și prezentarea unei experiențe trăite de dumneaei în cadrul întrunirii de la Consiliul Europei "Guvernarea în învățământul superior", a dat un ton dinamic întregii conferințe. La Strasbourg ea a avut posibilitatea să facă comparație între statul nostru și alte 40 de state participante la acest for și tot acolo s-a determinat și dimensiunea conceptului de guvernare, ceea ce ar presupune:

- asigurarea calității ;
- dezvoltarea durabilă a învățământului superior;
- realizarea formelor curente în învățământul superior;
- restructurarea reformelor de predare;
- asigurarea calității cercetării fundamentale și aplicative.

Procesul de la Bologna prevede asigurarea unei dezvoltări durabile în baza științei și a cunoașterii.

Dna Guțu a adus exemplul țărilor care s-au evidențiat la nivel european: Bosnia, Serbia, Muntenegru. Ele au înțeles foarte bine ce vor, ce au de făcut. Și-au formulat riguros propunerile. Ele recunosc că sunt țări

mici, dar că știu ce vor, au o strategie bine determinată și vor reuși.

De fapt, Procesul de la Bologna presupune aducerea experienței Statelor Unite ale Americii în spațiul european, or aceasta este de neconceput fără asigurarea condițiilor de bază, care sunt:

- libertatea academică (trebuie să armonizeze responsabilitatea, disciplina, transparența);
- asigurarea calității studiilor într-un proces mai lung (universitatea este o instituție, impactul căreia are influență directă asupra societății).
- descentralizarea (universitatea trebuie să dea dovadă de transparență și democrație în luarea deciziilor);
- excelența într-un anumit domeniu.

Despre Curriculum și despre aparițiile primelor proiecte ale Procesului de la Bologna a comunicat Nelly Țurcan, doctor conferențiar universitar. Dumneai a interpretat în detalii informațiile statistice culese din rapoartele anuale de statistică prezentate de bibliotecile centrale universitare de la 1 ianuarie la 20 iunie 2005. Dna Țurcan a accentuat, mai ales, condițiile de activitate ale bibliotecilor (starea spațiilor, calitatea ambianței, iluminării, programul bibliotecii, numărul de frecvențe, calitatea colecțiilor), precizând că numărul de beneficiari în bibliotecile universitare este în permanentă creștere, la fel și numărul de frecvențe, cerințe și cărți împrumutate.

Referitor la pregătirea cadrelor în raport cu standardele internaționale și asigurarea nivelului de cultură informațională, Ludmila Corghenci a oferit o informație amplă și a concluzionat că principiile Procesului de la Bologna rezidă în asigurarea unui spațiu informațional unic cu acces deplin și operativ.

În același timp, reuniunea a fost și o platformă pentru tinerii bibliotecari: au fost prezentate comunicări ale tinerilor de la DIB, cu experiență de 1-2 ani în activitățile bibliotecare.

Și Veronica Ghețu, în comunicarea prezentată, a precizat importanța culturii informaționale a studentului, ansamblul de cunoștințe și deprinderi ce permit orientarea în fluxul informațional existent, identificarea și utilizarea eficientă, rapidă și coerentă a informației în sprijinul activității didactice, științifice. Tot aici a amintit și rolul bibliotecarului care își asumă responsabilitatea în ajutarea pentru informare și gestionare a informației:

- informarea utilizatorului;
- orientarea în bibliotecă;
- instruirea bibliografică;
- profilarea utilizatorilor.

Aspectul comercial al bibliotecii a fost abordat de Natalia Mitiliuc, iar Lorena Beșelea a prezentat modelul clientului ideal, care este promotorul învățământului universitar, în conformitate cu Procesul de la Bologna.

În fiecare an este editată culegerea, "Symposia Professorum", seria biblioteconomie, informare și documentare. Și în acest an, culegerea va fi editată și va apărea în noiembrie-decembrie. În ea vor fi prezentate integral toate comunicările de la conferință.

P.S. Pentru o mai bună documentare despre Procesul de la Bologna accesați pagina www.almamater.md

Natalia POPESCU,
Gazeta bibliotecarului

În luna iulie curent, în cadrul unui proiect de colaborare dintre Unitatea Administrativ-Teritorială Găgăuzia și Organizația Internațională a Vorbitorilor de Limbă Turcă "Turksoj", am avut fericita ocazie de a vizita unul dintre cele mai vechi orașe ale Rusiei – capitala Republicii Tatarstan orașul Kazan, care actualmente împlinește 1000 de ani. Printre obiectele interesului meu a fost și Biblioteca Națională a Tatarstanului, considerată astăzi pe drept una dintre cele mai mari și importante biblioteci din regiunea de pe Volga, o adevărată "perla" a culturii poporului tătar.

Blocul principal al bibliotecii ocupă un formidabil edificiu construit în anul 1906, avându-l ca arhitect pe Karl Miufke. În această clădire, care este cu adevărat o capodoperă de arhitectură și artă, este stocat întreg patrimoniul spiritual al tuturor etniilor de pe pământurile Tatarstanului, precum și marile monumente de literatură și cultură ale civilizației umane.

În bibliotecă, care azi împlinește 145 de ani, te fascinează multe lucruri: sala de lectură – grotă, căminele – capodopere de artă și, desigur, colecțiile bogate de carte, care se estimează la 3 milioane unități materiale, din care 95 mii de publicații sunt în limba tătară.

Biblioteca și-a luat începuturile de la colecția de carte adusă în dar orașului de bibliofilul din localitate Ivan Vtorov.

Unul din cele mai bogate fonduri de carte este deținut de Serviciul Patrimoniu și Carte Rară. Din colecție fac parte mai mult de 13 mii de documente în limbile tătară, arabă, persană, turcmenă, rusă și altele, mai mult de o mie de manuscrise și documente foto. Se păstrează studii fundamentale din domeniul istoriei și culturii, carte prețioasă de referință, ediții în miniatură, cărți depozitate într-un singur exemplar, precum și publicații de M. Lermontov, N. Karamzin, A. Herzen, D. Mendeleev, A. Pușkin, K. Timireazev, I. Pavlov, care au fost editate în timpul vieții acestora.

BIBLIOTECA DE PE „VOLGA” – PERLĂ A ORAȘULUI DE 1000 DE ANI

Tot în anul înființării bibliotecii a fost creată și secția pentru deservirea musulmanilor. Trebuie de menționat că predecesorii tătarilor de azi au fost un popor care posedă arta scrisului din cele mai vechi timpuri, care încă din perioada Bulgariei de pe Volga se mândrea cu poezii și savanții săi. Încă din acele timpuri a căpătat răspândire manuscrisul. Tătarii au fost primii din popoarele de vorbire turcă, care au început să utilizeze tiparnițele în anul 1722.

Biblioteca deține un număr impunător de manuscrise orientale, apariția acestora datând din secolul XII. Ca subdiviziuni ale serviciului Literaturi străine, în bibliotecă au fost înființate Centrul American și Sala germană de lectură, cu activitatea cărora colegii m-au familiarizat cu o deosebită mândrie.

De un profund respect se bucură în republică numele poetului clasic al literaturii tătare Gabdulla Tukai, numit și "Lermontov al Tatarstanului". Monumentul poetului este instalat în centrul orașului Kazan. În anul 2005 toate bibliotecile Tatarstanului au beneficiat în mod gratuit de ediții depline ale poetului.

Am primit în dar de la colegii din Biblioteca Națională a Tatarstanului publicații ce povestesc despre istoria acestui pământ, despre orașul Kazan, eposul popular, culegeri ale creației poetului G. Tukai în limbile tătară și rusă, precum și câteva exemplare ale revistei "Biblioteczny vestnik", editat de bibliotecare nominalizată. Toate aceste materiale au fost prezentate la expoziția de carte "Orașul Kazan la 1000 de ani", desfășurată la Biblioteca Regională a UTA Găgăuzia. Biblioteca Națională a Tatarstanului și-a îmbogățit colecțiile cu ediții ale scriitorilor găgăuzi: D. Caraciobanu, S. Bulgar, V. Kirioglo, D. Aioglo și alții, aduse în dar de delegația noastră.

*Eugenia Lulenov,
Secția Cultură UTA Găgăuzia*

Seminarul "Relațiile cu publicul și serviciile moderne de bibliotecă"

Recent în incinta Școlii de Biblioteconomie din Moldova a avut loc seminarul „Relațiile cu publicul și serviciile moderne de bibliotecă”, formator Tatiana Costiuc, șefa serviciului Relații cu Publicul la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj. A fost un seminar deosebit prin tematica abordată, schimbul de experiență acumulată în timpul implementării serviciilor moderne de bibliotecă. Seminarul a fost organizat în mod constructiv și interactiv.

Tema a cuprins două subteme: Servicii moderne în instituția bibliotecară și terminologie standardizată, tipologia serviciilor pentru comunitate; Implementarea modulului Circulație al programului TINLIB. Colectarea și raportarea datelor statistice în regimul automatizat (cea de-a doua subtemă) m-a interesat mult, deoarece Biblioteca Națională a Republicii Moldova face pregătirile pentru demararea la 1 ianuarie 2006 a modulului Circulație. Se prevede ca salariații să confrunte selectiv existența publicațiilor în programul TINLIB cu cartea de la raft, precum și culegerea și aplicarea etichetei cu codul de bare pe carte.

Am să mă refer puțin la serviciul „Lectura publică staționară” al cărui șef sunt. Acest proces fiind unul experimental, dar prioritar al programului de activitate al serviciului pentru 2005, a început cu dificultăți, deoarece trebuia să efectuăm ceea ce până atunci salariații nu au făcut. Toți salariații au fost instruiți. Pe parcursul efectuării acestui nou și prioritar proces am întâlnit mai multe impedimente, erori umane, erori de sistem. În măsura posibilităților le-am soluționat, desigur în colaborare cu serviciul „Catalogare și clasificare” și cu alte servicii. În perioada estivală, având ceva experiență, am intensificat munca. La moment avem efectuate 60 mii de publicații. A mai rămas puțin până la sfârșitul anului și sperăm să realizăm pregătirea în termenele stabilite. În urma implementării modulului Circulație, vor avea de câștigat utilizatorii și salariații BNRM, deoarece sunt unele avantaje ca: înscrierea utilizatorului la bibliotecă în regim automatizat, confortul oferit de sistemul informațional, servirea promptă, mai mult timp acordat de către bibliotecar cititorului, cât și altele. Seminarul a fost de un real folos, m-a ajutat să-mi întăresc cunoștințele și experiența obținută în procesul demarat la începutul anului 2005.

Maria BRĂNZAN, Lectura publică

NUME DE OM , NUME DE CARTE

(Elegie pentru Vlad Chiriac)

Se vede că viața noastră are similitudini cu pellicula cinematografică, cu un film, cadrele căruia se derulează inexorabil, până la ultima secvență, după care el este așezat în cunoscuta cutie metalică, ce se închide la capac, iar „roata” pe care „s-a învârtit” ființarea ta mai balansează de câteva ori fără tine, din inerție, apoi se oprește cu totul. Totuși, cât ești viu, succedarea aceasta implacabilă poate fi, din când în când, oprită, ba chiar poți depăna cadrele în sens invers, memoria fiind aceea care face posibilă această minune. Stoparea și derularea repetată pot avea premise și imbolduri atât de sorginte externă, cât și internă. Cele dintâi sunt de multe ori ca un scurt circuit. Așa cum a fost și neașteptata veste a morții subite a lui Vlad Chiriac.

Era ziua morții lui Eminescu. A participat cu noi la inaugurarea ediției 2005 a Zilelor Alexandry-Eminescu, apoi la simpozionul Valori bibliofile. După care l-am întâlnit pe Aleea Clasicilor, la bustul lui Eminescu, împreună cu câteva studențe ale sale, cărora le era conducător științific al tezelor de licență. M-a rugat să scriu un aviz pentru una din ele. Iar seara, ajuns acasă, a încetat din viață. Se spune la români că Dumnezeu, atunci când vine vremea să-l ia la cele veșnice pe un om la care ține, îi dă o moarte ușoară, ca o adormire... Și mai era și ziua morții lui Eminescu...

Stând lângă sicriul lui, instalat în holul Institutului de Matematică al Academiei, uitându-mă la pacea scrisă pe fața-i, mi s-a produs din nou acel declic care îmi pornește memoria în returul ei, în care face câte o oprire instantanee la câte un răboj al vieții, în dreptul unor fețe și imagini importante din viața mea. Studenți fiind, noi, băieții de la biblioteconomie, veniți cu toții de la țară, am denotat multă vreme un fel și un stil de a fi rustice. Drept care, nu rareori, profesorul Ion Madan ne chema la el și ne spunea: „la să vă uitați ce ținută are dl lector Vlad Chiriac și să-mi fiți și voi ca dânsul”. Și într-adevăr, Vlad Chiriac a fost toată viața o întruchipare a eleganței. Era un cavaler al comunității bibliologice și nu numai și, din acest unghi de vedere, cea mai pitorească figură

din domeniul nostru. Comunicabil, aristocrat în felul său de a se întreține cu partenerii de dialog și cu prietenii, agreabil în momentele și în anturajele în care era cazul să fie așa, reușea să cucerească și i se deschideau uși și inimi. În raport cu acestea din urmă, își impunea o ținută de o demnitate a sa, încât să nu se vadă când suferă sau are probleme. Nu l-am văzut nici când să-și dea durerile pe față, fiind, în schimb, totdeauna receptiv la durerile altora și săritor la nevoie.

Numele lui (ca și al meu, de altfel) devenea, în clipele de voie bună, obiectul unor exerciții ludice. Și nu doar conotațiile muzicale erau acelea care făceau posibil jocul. Puțini știu că în vremea veche cuvântul „chiriac” mai însemna și cazanie, și carte de cuvântări bisericești (chiriacodromion). Nume de om, nume de carte. Omul Vlad Chiriac a fost un cărturar. Unul care s-a străduit să-și aducă contribuția la cercetarea istoriei scrisului și tiparului în Moldova, la punerea în circulație a valorilor literare și bibliofile. A fost primul care a sintetizat la noi istoria cărții și tiparului în Moldova sec. XVII-XIX., susținând o teză de doctorat pe această temă (prima teză de doctor pe această specialitate la noi) și publicând și o monografie omonimă. În perioada doctoranturii, dar și în anii când lucra la Biblioteca Națională, a cercetat multe arhive și biblioteci de la noi și din țările din zonă, a găsit urmele lui Dosoftei și ale bibliotecii lui la Jolcva, a depistat și a descris multe rarități bibliografice. După susținerea tezei de doctorat a trecut cu serviciul la Academie și aici s-a aflat până în ultimele clipe ale vieții. Grație felului său de a fi, și-a creat norocul de a depista, la particulari de la noi și de peste Prut, materiale inedite din viața și opera lui Mateevici, publicându-le în câteva volume memorabile. A scos din uitare mărturisirea de credință a lui Petru Movilă, coordonând traducerea ei în limba română și publicând-o la Editura Polirom din Iași, devenind primul basarabean care a ieșit cu o tipăritură în această editură de elită.

A fost nelipsit la simpoziunile „Valori bibliofile”, „Basarabeni în lume” și la alte acțiuni științifice în domeniul nostru, în cadrul cărora a avut numeroase comunicări inedite.

S-a stins în timpul ediției 2005 a Zilelor Eminescu-Alexandry. Vlad Chiriac a cinstit mereu numele acestor clasici, a fost secretarul faimosului club literar „Miorița”, înființat la BNRM de către Mihai Cimpoi. Club care era atunci principala, dacă nu chiar singura oază de suflu național și de libertate intelectuală din Moldova sovietică. A participat la toate edițiile festivalului „Eminesciana”, organizat de Societatea Prietenilor Cărții, cu care colabora, fiind alături de noi de la lucrările pregătitoare până la faimoasa „întrebare a șasea”, dând dovadă și acolo de o ținută ireproșabilă, fiind unul din foarte puținii participanți care nu întreceau niciodată măsura.

În ajunul ultimei sale zile, ne-am întâlnit la bibliotecă și ne-am ținut până târziu. Puneam la cale o suită de publicații către aniversarea a 70-a a Domniei sale, ce urmează să se producă în 2006: o biobibliografie Vlad Chiriac, o ediție bibliofilă a unui caiet al lui Mateevici depistat în România, un volum de studii și cercetări în colecția „Clio și Biblon”... Nimic nu prevestea ceea ce s-a întâmplat a doua zi. Doar pentru o clipă, când am ajuns cu vorba la starea sănătății mele, la inima mea, și-a amintit de microinfarctul pe care l-a suportat cu ani în urmă...

Va trebui să ne ținem de cuvânt și să scoatem aceste cărți către ziua comemorării sale din anul care vine. Vom derula până atunci, ori de câte ori ne vom apleca asupra manuscrisurilor lui, filmul vieților noastre, până la ziua menită. Iar atunci, la aniversare, vom recunoaște că îi ducem lipsa. Eu voi zice că mi-e dor să-l mai sun ori să-l întâlnesc și să-l întreb „Ce mai faci, maestre?” (formula tradițională cu care mă adresam lui). Pavel Balmuș va recunoaște că, uite, ne lipsește la Societatea Bibliophililor un Vlad Chiriac care să ne găsească sponsori. Genul frumos va recunoaște că, iată, nu mai există un alt cavaler ca dânsul. Și așa îl vom pomeni și-l vom avea în continuare în filmul vieții noastre, iar capacul acelei cutii pentru peliculă va mai fi lăsat la o parte. Și va răsări periodic în memoria, în amintirea noastră un om cu nume de carte - Vlad Chiriac

Alexe RĂU

Redactor-șef: Alexe RĂU
Secretar de redacție: Natalia POPESCU
e-mail: gazetabib@yahoo.com

Oxana PLUGARU

22-14-75; 24-04-43; 23-80-04